

Pirimkul Kadyrow

Category: Edebiýaty öwreniş, Kitapcy, Powestler, Romanlar, Türkmen dili, Ýazyjy şahyrlaryň we alymlaryň terjimehaly

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Pirimkul Kadyrow

PIRIMKUL KADYROW

Pirimkul Kadyrow, Özbekistanyň halk ýazyjysy, terjimeçi, filolog alym.

Pirimkul Kadyrow 1928-nji ýylyň 26-njy oktýabrynda şol wagtky Täjigistan SSR-niň Sogdy oblastynyň Ura-Týubinskiý raýonynyň Kenköl gyşlasýnda çopanyň maşgalasynda doguldy.

P.Kadyrow 1951-nji ýylda Daşkendiň Orta Aziýa döwlet uniwersitetiniň Gündogary öwreniş fakultetini tamamlandan soň Özbekistan Ylymlar akademiýasynyň Dil we edebiýat institutynyň uly ylmy işgäri bolup işledi. 1990-2000-nji ýyllarda Özbekistanyň Ýokary mejlisiniň ylym we medeniýet boýunça wekili, wekiliniň orunbasary bolup işledi.

Ýazyjynyň ilkinji eseri "Talyplar" 1950-nji ýylda okyjylar köpçüligine ýetirildi. Zehinli ýaş ýazyjy ýaşuly ýazyjy Abdylly Kahharyň gözüne ilýär. Ol Kahharyň maslahaty bilen Moskwa bilimini ýokarlandyrmaga gidýär.

Özbekistanyň Ýazyjylar birleşiginiň rekomendasiýasy bilen M.Gorkiý adyndaky Edebiýat institutyny alymlyk dissertasiýasy bilen tamamlayar. Soňra ol ýerde dokuz ýyllap SSSR-iň Ýazyjylar soýuzynyň özbek edebiýaty boýunça konsultanty bolup işleýär. Ýazyjy Moskwada ýaşan ýyllary özbek intelligensiýasynyň durmuşyndan söhbet açýan "Üç at" («Три коня») atly ilkinji romanyny ýazýar. Roman 1959-njy ýylda Moskwada rus dilinde çapdan çykýar.

1966-njy ýylda dagly çopanlaryň durmuşyndan söz açýan ikinji romany "Gara gözler" («Qora ko'zlar»/«Чёрные глаза») hem gowy garşylanýar. Roman dessine rus we litwa dillerine terjime edilýär.

P.Kadyrowyň "Meniň baýlygym" («Мои сокровища») powesti boýunça «Твои следы» çeper filmi döredildi.

Şeýle-de onuň «Вольность» и «Наследие» powestleri-de ekranlaşdyryldy.

Ýazyjy "Ekremiň başdan geçirenleri", "Halas ediş"... ýaly çagalar üçin ýazylan birnäçe kitaplaryň hem awtorydyr. Onuň "Ýaşasym gelýär", "Ynam" ýaly körpeler üçin ýazylan eserleri rus, ukrain we başga-da birnäçe daşary ýurt dillerine terjime edildi.

P.Kadyrow Lew Tolstoýyň "Kazaklar", M.Lermontowyň "Bela", F.Fediniň eserlerini, belli türkmen ýazyjysy Hydyr Derýaýewiň "Ykbal" romanyny, täjik ýazyjysy P.Tolisiň "Tomus" powestini özbek diline terjime etdi.

Pirimkul Kadyrowyň Hindistanda döwlet döreden Muhammet Zahyruddin Babyryň durmuşyndan söz açýan "Ýyldyzly gijeler" («Yulduzli Tunlar») atly türkmen proza muşdaklarynyň hem gyzgyn söýgüsine mynasyp bolan wr türkmen diline terjime edilen, 1981-nji ýylda Özbegistanyň Hamza adyndaky döwlet baýragyna mynasyp bolan taryhy romany özbek dilinde alty gezek, rus dilinde baş gezek ýokary tiražlar bilen neşir edildi. Şeýle-de hindi, urdu, bengal, türk, gazak, uýgur dillerine-de terjime edildi.

Ýazyjynyň 1977-nji ýylda ýazan "Almaz guşak" («Олмос kamar»/«Алмазный пояс») romany 1983-nji ýylda SSSR-iň Ýazyjylar soýuzynyň ýörite baýragyna mynasyp boldy.

Şeýle-de ýazyjy 1984-nji ýylda "Şuxrat" medalyna, 1998-nji ýylda «El-yurt hurmati» ordenine, aradan çykanyna ýedi ýyl geçensoň 2017-nji ýylda Özbegistanyň döwlet baýragyna mynasyp boldy.

P.Kadyrowyň taryhy eserler tapgyry «Avlodlar dovoni» (1988), «Ona lochin vidosi» (2001) ýaly taryhy romanlar bilen dowam etdi.

Edebiýaty öwreniş ylmyna hem saldamly kitaplary beren ýazyjy «Til va dil» (1973), «Xalq tili va realistik proza» (1974) ýaly ylmy kitaplaryň awtorydyr.

Özbegistanyň halk ýazyjysy Pirimkul Kadyrow 2010-njy ýylyň 20-

nji dekabrynda segsen iki ýaşynda Daşkentde aradan çykdy.

Ýazyjy şahyrlaryň we alymlaryň terjimehaly